

Warto uprawiać dynię

prof. dr hab. Wanda Wadas, mgr inż. Krzysztof Kalinowski
Katedra Warzywnictwa, Akademia Podlaska, Siedlce

Rodzaj dynia obejmuje wiele gatunków dyni ozdobnych i jadalnych. W Polsce znaczenie użytkowe mają: dynia zwyczajna i dynia olbrzymia. Coraz powszechniej uprawiana jest dynia zwyczajna, przede wszystkim cukinia, kabaczek i patison, natomiast zainteresowanie dynią olbrzymią jest niewielkie.

Mimo dużej wartości odżywczej, łatwej uprawy i możliwości różnorodnego wykorzystania (zupy, marynaty, soki, konfitury, dżemy), dynia olbrzymia jest warzywem niedocenianym i słabo rozpowszechnionym.

Niezbyt silnie rosnące odmiany o półkrzaczastym typie wzrostu – Justynka F₁, Amazonka, Ambar, Karowita – mogą być uprawiane nawet w niewielkich ogródkach. Owoce tych odmian osiągają masę 1–4 kg. Odmiany silnie rosnące, o długich płozących pędach, osiągających długość kilku metrów – Melonowa Żółta, Bambino, Otylia F₁ – mają duże owoce, o masie 10–50 kg, a nawet większe. Szczególnie cenione są odmiany o ciemnopomarańczowym

miąższu – Justynka F₁, Ambar, Karowita, Amazonka, Bambino – zawierające dużo karotenu. Bardzo smaczna jest też odmiana Gomez, w typie Halloween, o kulistych owocach, które osiągają masę 2–4 kg.

Dynia najlepiej rośnie w temperaturze 20–25°C, poniżej 15°C wzrost roślin jest zahamowany. Rośliny potrzebują dużo wody, co związane jest z płytkim systemem korzeniowym i dużą powierzchnią liści.

Dynia ma duże wymagania glebowe. Najlepiej rośnie na glebach średnio-zwięzłych, żyznych; zasobnych w łatwo przyswajalne składniki pokarmowe dla roślin. Gleba powinna mieć odczyn zbliżony do obojętnego, łatwo nagrzewających się i dobrze zatrzymujących wodę. Przy odpowiednim nawożeniu i dostatecznym zaopatrzeniu roślin w wodę, wysokie plony można uzyskać także na glebach piaszczystych. Pod uprawę dyni należy wybierać stanowisko słoneczne i osłonięte od wiatrów. Uprawa gleby powinna być staranna, aby stworzyć korzystne warunki do wzrostu roślin.

Dynię uprawia się w pierwszym roku po nawożeniu organicznym zastosowanym jesienią (30–40 t/ha obornika). Nawożenie organiczne powinno być uzupełnione nawożeniem mineralnym. Dla większości gleb mineralnych średnio zasobnych w składniki pokarmowe, orientacyjne dawki nawozów mineralnych na 1 ha wynoszą: 120–200 kg N (450–600 kg saletry amonowej), 200–300 kg P₂O₅ (450–600 kg superfosfatu potrójnego) i 150–360 kg K₂O (300–700 kg siarczanu potasu lub 250–600 kg soli potasowej). Nawozy fosforowe i potasowe można wysiać jesienią lub w czasie wiosennego przygotowania pola. Lepszym nawozem jest siarczan potasu, ponieważ dynia jest wrażliwa na chlorki. Nawozy azotowe w ilości 2/3 pełnej dawki wysiewa się przed siewem lub sadzeniem dyni, a 1/3 pogłównie, w okresie zawiązywania pierwszych owoców. Dynia dobrze reaguje na dokarmianie dolistne nawozami wieloskładnikowymi (Ekolist, Florovit).

Dynię olbrzymią można uprawiać z siewu nasion wprost do gruntu lub z rozsady. Nasiona wysiewa się, gdy gleba na głębokości około 10 cm ogrzana jest do 8–10°C, co przypada na drugą dekadę maja. Najczęściej stosuje się siew gniazdowy, po 2 lub 3 nasiona w jedno miejsce, na głębokość 2–4 cm. Odmiany półkrzaczaste uprawia się w rozstawie 1,0–1,5 m x 0,8–1,0 m, a odmiany płójące 1,0–2,0 m x 1,0–1,5 m. Do obsiania 1 ha potrzeba 2–3 kg nasion. Nasiona kiełkują dość szybko, wschody pojawiają się po 6–8 dniach od siewu. Po wschodach należy usunąć nadmiar siewek w gnieździe, pozostawiając jedną najsilniejszą.

Uprawa dyni z rozsady pozwala uzyskać wcześniejszy plon. Produkcja rozsady trwa około 4 tygodni. Nasiona należy wysiać w połowie kwietnia do doniczek o średnicy 8–10 cm. Rozsada powinna mieć 3–5 liści i dobrze prze-rośniętą bryłę korzeniową. Rozsadę sadzi się w pole, w drugiej połowie maja w takiej samej

ds

rozstawie, jak przy siewie nasion wprost do gruntu.

Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne w uprawie dyni to spulchnianie gleby i odchwaszczanie. Stosuje się je zwłaszcza w początkowym okresie uprawy, do czasu aż liście osłonią glebę. Warunkiem uzyskania wysokiego plonu jest dostateczna wilgotność gleby, zwłaszcza w okresie kwitnienia i zawiązywania owoców. Korzystny wpływ na wielkość plonu ma wczesne przerzedzenie zawiązków. W odmianach o owocach średniej wielkości można zostawić na roślinie 8–10 zawiązków, a w odmianach o dużych owocach pozostawia się 3 lub 4 zawiązki. Zaleca się także uszczykiwanie w połowie sierpnia wierzchołków wszystkich pędów nad drugim liściem za ostatnim owocem, co przyspiesza dojrzewanie owoców.

Dynię zbiera się, gdy owoce są w pełni dojrzałe. Okres ten przypada na koniec września. Dynię należy zebrać przed większymi przymrozkami, albowiem przemarznęte owoce źle się przechowują i szybko gniją. Dynia może być przechowywana nawet przez kilka miesięcy w temperaturze 5–10°C i wilgotności względnej powietrza 70–80%. Przez 10–14 dni po zbiorze, powinna być przechowywana w temperaturze 26–30°C i wilgotności powietrza około 80%. Takie warunki sprzyjają zablźnieniu uszkodzeń skórki powstałych podczas zbioru i transportu. ■